

98/33

Hospodaření okresních úřadů se státním majetkem, ke kterému mají právo hospodaření

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1998 pod číslem 98/33.

Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit evidenci, účtování a nakládání s majetkem, dodržování pravidel hospodaření s rozpočtovými prostředky a nakládání s majetkovými účastmi státu.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících NKÚ z oblastních odborů v Berouně, Ústí nad Labem, Mostě, Sokolově a Táboře v období od listopadu 1998 do dubna 1999.

Kontrolovaným obdobím byly roky 1997 a 1998.

Kontrolovanými osobami byly:

Okresní úřad (dále jen „OkÚ“) Rakovník, OkÚ Litoměřice, OkÚ Most, OkÚ Sokolov, OkÚ Jindřichův Hradec.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly OkÚ Rakovník a OkÚ Litoměřice byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podal OkÚ Litoměřice, bylo vypořádáno usnesením senátu NKÚ.

Se n á t N K Ú (ve složení: MVDr. Rudolf Němeček - předseda, JUDr. František Bárta, Ing. Jana Krejčová, Ing. Ladislav Zeman - členové) na svém zasedání, které se konalo dne 15. července 1999,

s c h v á l i l usnesením č. 98/33/406
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

ÚVOD

Okresní úřady byly zřízeny zákonem ČNR č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, který nabyl účinnosti dne 24. listopadu 1990. Zákon byl do současné doby celkem pětikrát novelizován.

Dle ustanovení § 2 tohoto zákona jsou OkÚ správními úřady, které vykonávají státní správu obvykle ve svém územním obvodu ve věcech, které jsou stanoveny ustanoveními § 5 odst. 1 písm. a), b), c).

OkÚ se ve své činnosti řídí zákony a ostatními právními předpisy, usneseními vlády ČR a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Na základě zmocnění v zákoně a v jeho mezích mohou vydávat pro své územní obvody

právní předpisy nazvané „nařízení okresních úřadů“. OkÚ sestavují svůj rozpočet, hospodaří podle něho a vypracovávají závěrečný účet.

Rozpočet a závěrečný účet OkÚ specifikují ustanovení § 28 a § 29 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky). Kontroluje a schvaluje je okresní shromáždění, které je složeno ze zástupců obcí.

Zdroje příjmů OkÚ vymezuje ustanovení § 28 odst. 4, výdaje z rozpočtu OkÚ stanoví ustanovení § 28 odst. 5. V ustanoveních § 28 odst. 7 až 12 zákona č. 576/1990 Sb. jsou upraveny podmínky pro tvorbu peněžních fondů, vytváření rozpočtových rezerv, kontrolu hospodaření, hospodaření v období rozpočtového provizoria a je též stanoveno, že přebytky finančního hospodaření OkÚ koncem roku nepropadají. Na hospodaření s rozpočtem OkÚ se vztahují ustanovení § 11 až 13 a důsledky porušení rozpočtové kázně upravuje ustanovení § 30 zákona č. 576/1990 Sb.

OkÚ náleží úloha zprostředkovatele dotací poskytovaných ze státního rozpočtu republiky do rozpočtů obcí a do těchto rozpočtů může též poskytovat dotace z vlastních zdrojů rozpočtu OkÚ.

MAJETEK, K NĚMUŽ MÁ OkÚ PRÁVO HOSPODAŘENÍ

Hospodaření OkÚ s majetkem státu, k němuž mají právo hospodaření, je upraveno vyhláškou FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, která je prováděcím předpisem k hospodářskému zákoníku č. 109/1964 Sb. Ten byl ke dni 1. lednu 1992 zrušen, v účinnosti zůstala ustanovení § 64 (Národní majetek), § 65 (Hmotný národní majetek) a § 72 až 74b (Pohledávky a jiná majetková práva státu).

Tato vyhláška byla třikrát novelizována:

Článkem IV odst. 15 zákona Federálního shromáždění č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník, byly zrušeny § 12 odst. 3 písm. a) příkazující bezúplatný převod práva hospodaření k pozemkům, sankční § 29 a § 31 odst. 1, 3, 6 a 7 upravující hospodaření s národním majetkem státními podniky.

Zákonem České národní rady č. 425/1990 Sb. byla přenesena na OkÚ z krajských národních výborů působnost podle § 5 odst. 1 a 5 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb. ve věci odstraňování pochybností o příslušnosti k právu hospodaření a působnost podle § 27 odst. 2 písm. a) vyhlášky ve věci nakládání s pohledávkami a jinými majetkovými právy organizací.

Článkem III. zákona č. 544/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu

majetku státu na jiné osoby, byl upraven § 32 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb. v tom smyslu, že bylo vypuštěno oprávnění řídicích a spravujících orgánů stanovit rozpočtovým a příspěvkovým organizacím, ve kterých případech je k účinnosti smluv o převodu vlastnictví národního majetku třeba jejich schválení.

Pět kontrolovaných OkÚ hospodařilo v kontrolovaném období s průměrným ročním stavem stálých aktiv ve výši 1 119 335 000 Kč.

Kontrolou byla zjištěna porušení:

1. vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem,

v ustanovení § 6 písm. a), kde je uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ...“

• OkÚ Rakovník

- v roce 1996 nese-psal a nezařadil do účetnictví nemovitosti muničních skladů Špičák a Olešná Obrázek v celkové pořizovací ceně 66 468 097 Kč, k nimž nabyl právo hospodaření 19. ledna 1996. O těchto nemovitostech účtoval až 31. ledna 1997, tj. v době, kdy ke dvěma objektům muničního skladu Olešná Obrázek v pořizovací ceně 11 637 955 Kč již neměl právo hospodaření, neboť je smlouvou z 27. listopadu 1996 prodal;

- k 31. prosinci 1998 nevedl v účetnictví stavební pozemek v hodnotě 269 700 Kč, k němuž nabyl právo hospodaření v roce 1993. Neocenil a nevedl v účetnictví dva stavební pozemky o výměře celkem 1 490 m², k nimž nabyl právo hospodaření v letech 1985 a 1993. Nese-psal, neocenil a nevedl v účetnictví pozemky o celkové výměře 166 703 m², ačkoliv k těmto pozemkům měl právo hospodaření. Vedl v účetnictví pozemky v ceně celkem 472 402 Kč, aniž by k těmto pozemkům měl podle předložených dokladů právo hospodaření;

• OkÚ Litoměřice v letech 1997 a 1998 vedl v účetní evidenci pouze část pozemků. Oceněny a zaúčtovány nebyly například pozemky v katastrálním území (dále jen „k. ú.“) Lhotka nad Labem a k. ú. Litoměřice o celkové výměře 43 853 m²;

• OkÚ Most teprve v roce 1998 ocenil a zařadil do účetní evidencie pozemky v hodnotě 9 825 900 Kč, k nimž měl právo hospodaření již od roku 1991;

• OkÚ Jindřichův Hradec (dále jen „J. Hradec“)

- v roce 1997 neocenil a nevedl v předepsané účetní evidenci nemovitosti zapsané na listu vlastnictví (dále jen „LV“) v k. ú. J. Hradec např. budovy čp. 47 a čp. 98/I a pozemky (v právu hospodaření od 1. ledna 1992) o výměře 1 283 m². V letech 1997 a 1998 OkÚ neocenil a nevedl v předepsané účetní evidenci např. dům čp. 10 v k. ú. Županovice a čtyři pozemky v k. ú.

J. Hradec, tři pozemky v k. ú. Suchdol nad Lužnicí, pět parcel v k. ú. Dačice a jeden pozemek v k. ú. Rapšach, přestože uvedené nemovitosti pronajímali;

- v listopadu 1997 při převodu budov, staveb a pozemků uvnitř OkÚ je zaúčtoval jako výdej, čímž nesprávně snížil hodnotu majetku OkÚ k 31. prosinci 1997 o 19 955 472 Kč;

2. zákona České národní rady č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., v ustanovení § 3 odst. 3, kde je uvedeno:

„Do vlastnictví obcí dnem účinnosti tohoto zákona přechází z vlastnictví České republiky objekty komplexní bytové výstavby rozestavěné k 31. prosinci 1992 a pozemky tvořící s nimi jeden funkční celek, včetně práv a povinností s nimi souvisejících, jestliže splňují podmínky uvedené v odstavci 1 písm. a), a jejich investory byly ke dni účinnosti tohoto zákona okresní úřady, hlavní město Praha nebo města Brno, Plzeň a Ostrava.“

• OkÚ J. Hradec neprovedl ke dni účinnosti zákona, tj. ke dni 1. ledna 1993 převod rozestavěné školy přesto, že byly splněny podmínky uvedené odst. 1 písm. a). Stavbu dokončil z prostředků státního rozpočtu s celkovými náklady 102 326 243 Kč a dne 31. března 1997 převedl bezúplatně na obec.

MAJETEK V PROZATÍMNÍ SPRÁVĚ OKÚ

Vyhláška FMF č. 61/1986 Sb., o prozatímní správě národního majetku, upravuje prozatímní správu národního majetku, u něhož při jeho nabytí státem není patrné, která státní organizace jej má spravovat, nebo o němž se zjistí, že není ve správě žádné státní organizace. Tato právní norma byla jedenkrát novelizována.

Kontrolou bylo zjištěno, že do prozatímní správy OkÚ je přejímán značný objem zejména nemovitého, ale i movitého majetku a tento majetek není spravován vždy v souladu s právními předpisy.

Nezájem správců o řádnou péči, evidenci a nakládání s majetkem v prozatímní správě je navíc umocněn tím, že při novelizaci opatření FMF č. j. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, byla opatřením MF č. j. 283/74 734/1997 k 1. lednu 1998 zrušena povinnost sledovat majetek v prozatímní správě na podrozvahových účtech.

Kontrolou byla zjištěna porušení:

1. vyhlášky FMF č. 61/1986 Sb., o prozatímní správě národního majetku,

1.1 v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), kde je mj. uvedeno:

„Okresní národní výbor národní majetek v prozatímní správě

a) zjistí a sepiše neprodleně poté, kdy se o nabytí tohoto majetku státem dozvěděl; ...“

- OkÚ Rakovník k 31. prosinci 1997 nevedl v operativní evidenci majetek v celkové částce 46 796 Kč, který mu připadl do prozatímní správy usnesením Okresního soudu v Rakovníku, které nabylo právní moci v říjnu 1997. Tento majetek rovněž nesledoval k 31. prosinci 1997 na podrozvahovém účtu odsouhlaseném inventarizací. Majetek zapsal do operativní evidence až 14. ledna, resp. 25. února 1998, tj. v době, kdy jej prodával;
- OkÚ J. Hradec ke dni 31. prosince 1997 nezjistil a nepsal dva pozemky v k. ú. Kardašova Řečice, které nabyly v tomto roce do prozatímní správy. Tyto pozemky zjistil a sepsal v roce 1998. Ke dni 31. prosince 1998 nezjistil a nepsal nemovitosti, které nabyly v roce 1998 do prozatímní správy, a to např. pozemek v k. ú. Otín, tři pozemky a dvě budovy v k. ú. J. Hradec a garáž v k. ú. Slavonice;

1.2 v ustanovení § 3 odst. 2, kde je uvedeno:

„Okresní národní výbor zajistí, aby nabytí nemovitosti státem mohlo být neprodleně, nejpozději do 60 dnů poté, kdy se o nabytí majetku státem dozvěděl, vyznačeno v evidenci nemovitostí. Listina, na základě které se zápis provádí, musí mít náležitosti stanovené zvláštním předpisem.“

- OkÚ J. Hradec nezajistil, aby nabytí nemovitosti o výměře 479 m² v k. ú. J. Hradec mohlo být vyznačeno v katastru nemovitostí v termínu, jak ukládá vyhláška. Tuto nemovitost OkÚ neměl zapsanou, ačkoliv ji měl v prozatímní správě od dubna 1998 a navíc ji od října 1998 pronajímal;

1.3 v ustanovení § 4 odst. 1, kde je mj. uvedeno:

„Každý případ nabytí majetku do prozatímní správy vede okresní národní výbor v operativní evidenci, kterou tvoří

a) rejstřík podstat,

b) jmenný index k rejstříku podstat,

c) seznam a popis majetku, ...“

- OkÚ Litoměřice v letech 1997 až 1998 nevedl v předepsané evidenci dvě parcely v k. ú. Lhotka nad Labem a v k. ú. Litoměřice o celkové výměře 5 691 m² a ceně 682 445 Kč.

DODRŽOVÁNÍ PRAVIDEL HOSPODAŘENÍ S ROZPOČTOVÝMI PROSTŘEDKY

Zákon č. 576/1990 Sb. upravuje mj. i tvorbu, postavení a funkci rozpočtů okresních úřadů, zásady hospodaření s rozpočtovými prostředky a kontroly tohoto hospodaření. Změny a doplnění byly provedeny celkem sedmi novelami.

Finanční hospodaření OkÚ se řídí ustanoveními čtvrté a páté části vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací. Vyhláška byla novelizována nařízením vlády č. 48/1995 Sb., o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a na odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech. Rozpočtovým organizacím zaniklo právo zřizovat fond odměn. Vyhláškou MF č. 166/1997 Sb., kterou se doplňuje vyhláška MF ČR č. 205/1991 Sb., byla rozpočtovým a příspěvkovým organizacím rozšířena možnost použití prostředků rezervních fondů.

Kontrolou byla zjištěna porušení:

1. zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky),

1.1 v ustanovení § 4 odst. 1 písm. f), kde je uvedeno:

„Příjmy státního rozpočtu republiky zahrnují, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak: ...

f) výnosy ze státního majetku, ...“

- OkÚ Rakovník neodvedl v roce 1997 do státního rozpočtu výnos z prodeje státního majetku v celkové výši 8 561 236 Kč.

Tyto finanční prostředky byly přerozděleny takto:

- 1 547 236 Kč použil na zvýšení příspěvku roku 1997 pro příspěvkovou organizaci OkÚ Nemocnici s poliklinikou Rakovník;
- 3 414 000 Kč použil jako příspěvek určený na výstavbu požární zbrojnice pro příspěvkovou organizaci OkÚ Hasičský záchranný sbor Rakovník;
- 1 000 000 Kč použil jako neúčelovou dotaci do odvětví školství pro Město Rakovník;
- 1 600 000 Kč použil ke krytí zvýšeného limitu věcných výdajů OkÚ v souvislosti s rekonstrukcí budov OkÚ;
- 1 000 000 Kč použil jako zdroj financování rekonstrukce interiéru budovy OkÚ čp. 2123, která měla být financována z fondu rezerv a rozvoje OkÚ;

1.2 v ustanovení § 5 odst. 2, kde je uvedeno:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky.“,
když

čl. 2 odst. 4 Zásad pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořizování investičního majetku mj. uvádí:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovite-

lům díla a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby. Za tyto zálohy bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, tj. zúčtování za provedené práce a dodávky...

a

čl. 1 a 11 smlouvy o „Podmínkách čerpání dotace ze státního rozpočtu“, uzavřené dne 3. 12. 1998 mezi OkÚ Litoměřice a MF ČR uvádí:

„1. Při čerpání dotace bude příjemce dotace (dále jen příjemce) postupovat podle ‘Zásad pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořízování investičního majetku’, které byly vydány Ministerstvem financí a uveřejněny ve Finančním zpravodaji č. 4/1994 pod č. j. 112/13462/94 (113/1679/94).“

„11. Příjemce se zavazuje dodržet stanovené termíny, parametry, stavební program (schválený Ministerstvem financí), systém financování investiční akce a podmínky čerpání této dotace. Nedodržení této smlouvy příjemcem bude považováno za porušení rozpočtové kázně dle § 30 zákona č. 576/90 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR, ve znění pozdějších předpisů.“

- OkÚ Litoměřice poskytl dodavateli zálohu vyšší než 10 % z objemu investičních prostředků 2 384 657 Kč stanovených pro rok 1998. Poskytl 1 000 000 Kč zálohy, což je 41,93 %. Navíc za tuto zálohu nebylo v roce 1998 provedeno věcné plnění;

1.3 v ustanovení § 31 odst. 2 písm. a), kde je uvedeno:

„Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: ...

e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření,

f) vymezení doby, na kterou je organizace zřizována.“

- OkÚ Rakovník vydal zřizovací listinu Okresního ústavu sociálních služeb, která neobsahovala vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření a dále zřizovací listiny Okresní hygienické stanice Rakovník, Polikliniky Nové Strašecí, Nemocnice s poliklinikou Rakovník, Okresní knihovny v Rakovníku, Okresního muzea v Rakovníku a Rabasovy galerie v Rakovníku neobsahovaly vymezení doby, na kterou byly organizace zřízeny;
- OkÚ Sokolov vymezil majetek v hodnotě 411 538 000 Kč, k němuž má organizace právo hospodaření, dodatkem ke zřizovací listině příspěvkové organizace Nemocnice Sokolov až k 1. lednu 1998, tj. s prodloužením 72 měsíců od jejího zřízení;

2. vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací,

2.1 v ustanovení § 30 odst. 2, kde je uvedeno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosaho-

vala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může využívat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu organizace; prostředky může čerpat jen do výše stanovené ve státním rozpočtu republiky nebo rozpočtu zřizovatele, a to v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

- OkÚ Rakovník
 - proplatil v roce 1997 částku 181 500 Kč za zprostředkování prodeje nemovitostí muničního skladu Olešná Obrázek, i když zprostředkovatelská firma nesplnila podmínky uzavřené smlouvy, tzn. „... vybrat kupce ve druhém, případně třetím kole veřejné soutěže ...“. OkÚ sám byl nucen vyhlásit čtvrté kolo veřejné soutěže a vybrat kupce;
 - v roce 1997 uhradil ze svých rozpočtových prostředků částku 93 942 Kč na zabezpečovací zařízení, které nebyl ze smluvních vztahů povinen odkoupit a které ke své činnosti nepotřeboval;
- OkÚ Most v roce 1997 proplatil faktury v celkové výši 15 630 Kč za občerstvení a pronájem salónku ve dnech 17. února, 21. března a 10. dubna 1997. Příložené doklady na částku 9 237 Kč byly jiného data;
- OkÚ J. Hradec
 - v roce 1997 čerpal výdaje na občerstvení a dary ve výši celkem 173 480 Kč, v roce 1998 již 222 740 Kč. Z dokladů o čerpání těchto rozpočtových položek v kontrovaném období není zřejmé, komu a při jaké příležitosti bylo občerstvení nebo dary poskytnuty;
 - v roce 1997 uzavřel s vybraným uchazečem smlouvu o dílo na částku o 172 226 Kč vyšší než byly podmínky soutěže, kterou v témže roce uhradil. Do doby ukončení kontroly vítěz soutěže částku vrátil na účet OkÚ;

2.2 v ustanovení § 42, kde je uvedeno:

„Vzájemná kompenzace příjmů a výdajů je u rozpočtové organizace přípustná jen jde-li o dodatečnou náhradu dříve vynaložených výdajů v témže rozpočtovém roce, kterou jiný subjekt refunduje rozpočtové organizaci výdaje, které za něho rozpočtová organizace zaplatila.“

- OkÚ Rakovník od roku 1994 do roku 1998 snížil příjmy z nájemného o výdaje vynaložené nájemcem na udržování pronajaté nemovitosti v celkové částce 430 264 Kč. Použitý způsob kompenzace příjmů a výdajů není přípustný.

DODRŽOVÁNÍ ZÁKONA O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

S účinností od 1. ledna 1995 upravuje zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, pravidla, jimiž jsou povinny se řídit vyjmenované organizace, které v souladu s rozpočtovými pravidly hospodaří s prostřed-

ky státního rozpočtu. Zákonem č. 148/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje výše uvedený zákon, byly s účinností od 1. července 1996 provedeny podstatné změny a doplnění zákona, jež si vyžádala praxe. Další změny byly provedeny zákonem č. 93/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 199/1994 Sb., ve znění zákona č. 148/1996 Sb., s účinností od 30. dubna 1998.

Kontrolou bylo zjištěno porušení:

1. zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (pro bod 1.2 a 1.3 ve znění zákona č. 148/1996 Sb.),

1.1 v ustanovení § 3 odst. 1 a 2, kde je uvedeno:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhláší zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku. Při obchodní veřejné soutěži postupuje zadavatel podle obchodního zákoníku, pokud tento zákon nestanoví jinak.“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo v § 50 tohoto zákona.“

- OkÚ J. Hradec bez vyhlášení obchodní veřejné soutěže uzavřel dne 1. února 1996 na dobu neurčitou smlouvu o obstarání výkonů, jejímž předmětem byla vrátnická a hlídací služba v objektu OkÚ. Výši peněžitého závazku bez DPH stanovily smluvní strany částkou 1 440 000 Kč za období rozhodné pro stanovení výše peněžitého závazku;

1.2 v ustanovení § 3 odst. 1 a 3, kde je mj. uvedeno:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhláší zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak.“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v části třetí tohoto zákona.“

- OkÚ Rakovník v roce 1997 bez zaslání výzvy více zájemcům o veřejnou zakázku k podání nabídky podle § 49 resp. § 49a zákona o zadávání veřejných zakázek, uzavřel dvě smlouvy o dílo na vytyčení pozemků a vyhotovení geometrických plánů;

1.3 v ustanovení § 64b, kde je mj. uvedeno:

„Zakladatel je povinen dokumentaci o zadání, včetně podaných nabídek všech uchazečů, uchovávat po dobu pěti let ...“

- OkÚ Rakovník nechoval po dobu pěti let dokumentaci o zadání zakázky rekonstrukce datových rozvodů.

VEDENÍ EVIDENCE MAJETKU A ÚČTOVÁNÍ O NĚM

OkÚ využívají pro zpracování majetkové a účetní evidence softwarové vybavení různých dodavatelů. Pro

evidenci pozemků využívají kontrolované OkÚ program firmy Real Soft Brno s výjimkou OkÚ J. Hradec, který používá program firmy Drahtservice.

Pro evidenci majetku využívá OkÚ Rakovník vlastní program, OkÚ Most a OkÚ Litoměřice program Real Soft Brno, OkÚ Sokolov program výpočetního střediska Rokycany, OkÚ J. Hradec program Drahtservice.

Ucelenější v OkÚ je využití programů na zpracování účetnictví. OkÚ Rakovník, OkÚ Litoměřice a OkÚ Most používají program „Gordic“, OkÚ Sokolov a OkÚ J. Hradec program „ISMO“.

Programy zajišťující evidenci majetku nejsou kompatibilní s účetními programy. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, stanoví rozsah a způsob vedení účetnictví a jeho průkaznosti pro všechny právnické osoby.

OkÚ jsou povinny dle § 4 odst. 2 uvedeného zákona dodržovat účtovou osnovu a postupy účtování stanovené opatřením Federálního ministerstva financí a vyhlášeným oznámením o jeho vydání ve Sbírce zákonů. Opatření FMF č. j. V/20 530/1992 ze dne 30. 7. 1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen „Opatření“), nabylo účinnosti dnem 1. ledna 1993 a do doby kontroly bylo měněno a doplňováno 12 opatřeními Ministerstva financí.

Kontrolou bylo zjištěno porušení:

1. zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

1.1 v ustanovení § 4 odst. 2, kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek, rozsah údajů ke zveřejnění z účetní závěrky, postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky, které stanoví federální ministerstvo financí a vyhláší je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

- OkÚ Rakovník v roce 1997 účtoval poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek ve výši 20 000 Kč na účet 042 - Pořízení hmotných investic namísto na účet 052 - Poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek;
- OkÚ Litoměřice v roce 1997 nesledoval na podrozvahových účtech majetek přijatý do prozatímní správy, přestože tato povinnost vyplývala z Opatření (čl. IX odst. 1 části účtová třída 9). Podle operativní evidence OkÚ se k 31. prosinci 1997 jednalo o nemovitý majetek v hodnotě 951 200 Kč a movitý majetek v hodnotě 34 609 Kč;
- OkÚ Sokolov v roce 1997 nesledoval na podrozvahovém účtu majetek v prozatímní správě oceněný celkovou částkou 178 243 Kč, ale vedl jej pouze v operativní evidenci;

1.2 v ustanovení § 7 odst. 1, kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

- OkÚ Rakovník
 - nevedl v účetnictví stavební parcelu v ceně 269 700 Kč a neoceněné pozemky o výměře celkem 1 490 m², k nimž nabyl právo hospodaření v letech 1985 a 1993;
 - k 31. prosinci 1998 vedl v účetnictví pozemky v ceně 472 402 Kč, aniž by k nim měl právo hospodaření, a nevedl v účetnictví pozemky o výměře celkem 166 703 m², přestože k nim měl právo hospodaření;
- OkÚ Litoměřice v letech 1997 a 1998 nevedl v předepsané evidenci veškerý majetek, k němuž vykonával právo hospodaření;
- OkÚ Most
 - proplatil v roce 1997 faktury, které neměly náležitosti účetních dokladů;
 - neúčtoval o pozemcích na účtu 031 - Pozemky;
- OkÚ J. Hradec
 - v roce 1997 neúčtoval o budovách, stavbách a pozemcích bývalých Jarošovských kasáren, jež jsou využívány ke stavbě ústavu sociální péče. Hodnota chybějícího majetku činila 19 955 472 Kč;
 - nevedl v účetnictví roku 1997 nemovitosti (dva pozemky s budovami) zapsané na LV v k. ú. J. Hradec a v roce 1998 ani další nemovitosti, např. čtyři pozemky v k. ú. J. Hradec, tři pozemky v k. ú. Suchdol nad Lužnicí, pět pozemků v k. ú. Dačice, pozemek s budovou v k. ú. Županovice a pozemek v k. ú. Rapšach.

VYHODNOCENÍ

1. Majetek ve vlastnictví státu není definován žádným zákonem, stejně jako není jednoznačně definován obsah správy tohoto majetku.

Od roku 1998 byla novelizována účtová osnova a postupy účtování a mj. byla zrušena povinnost sledovat na podrozvahových účtech majetek přijatý do prozatímní správy. Kontrolou bylo zjištěno, že majetek, se kterým OkÚ v prozatímní správě nakládají a z něhož čisté výnosy jsou příjmem státního rozpočtu, je někdy obtížně prodejny a v prozatímní správě zůstává několik let. Vedení zejména nemovitého majetku pouze v operativní evidenci nelze považovat za dostatečné. Hodnota nemovitého majetku sledovaného v prozatímní správě činila k 31. prosinci 1997 např. u OkÚ J. Hradec 9 013 676 Kč, k 31. prosinci 1998 4 923 050 Kč, u OkÚ Litoměřice k 31. prosinci 1997 951 199 Kč, k 31. prosinci 1998 2 198 840 Kč.

Kontrola prokázala, že OkÚ nedostatečně vykonávají správu majetku ve vlastnictví státu, neboť nejen evidence, ale i hospodaření se státním majetkem není dostatečně legislativně upraveno.

2. Kontrolou zjištěné nedostatky OkÚ při správě majetku a nakládání s rozpočtovými prostředky mj. vyplývají i z nedostatečné vnitřní kontrolní činnosti. Zákonem ČNR č. 576/1990 Sb. je sice stanoveno, že OkÚ provádí kontrolu hospodaření se svými rozpočtovými prostředky a prostředky svých peněžních fondů. Činnost kontrolních útvarů OkÚ byla však zaměřena na výkon státní správy, plnění příkazů přednosty a spe-

OkÚ	1997						1998					
	ZBÚ		FRR		Jiný účet		ZBÚ		FRR			
	částka	dny	částka	dny	částka	dny	částka	dny	částka	dny	částka	dny
Rakovník			15	59	4	211	10	61				
			10	32			7	32				
Litoměřice									1,6	20		
									6	91		
Most	20	8	50	33					50	8		
	30	8	60	49					90	59		
	50	19										
Sokolov	10	13	20	89			10	42	35	93		
			40	34			14	12	40	78		
			50	241			22	7	44	14		
									50	67		
									55	56		
									60	14		
									70	42		
J. Hradec	9	42	3	211			8	24	3	146		
	10	343	8	118			10	353	8	374		
	15	29	15	197			20	14	10	84		
	25	35					25	14				
							30	192				

v mil. Kč

cializované kontroly. Pouze jeden z kontrolovaných OkÚ měl v plánu činnosti vnitřní kontroly zakotvenu pravidelnou kontrolu čerpání rozpočtu.

3. Kontrolované OkÚ si od roku 1991 vytvořily přebytek finančních prostředků ve výši od 19 000 000 Kč (OkÚ Rakovník) až po 103 000 000 Kč (OkÚ Most). Výše finančních prostředků na Základním běžném účtu (dále jen „ZBÚ“) a účtu Fondu rezerv a rozvoje (dále jen „FRR“) činila u kontrolovaných OkÚ k 31. prosinci 1997 celkem 278 269 000 Kč a k 31. prosinci 1998 celkem 245 378 000 Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že OkÚ ukládaly část finančních prostředků z těchto účtů na termínované vklady. Přehled o úložkách a době uložení je uveden v tabulce.

Finanční prostředky, se kterými hospodaří OkÚ, jsou tak vkládány do rizikových bankovních operací. Orgány státní správy mohou konat v rámci zákona jen to, co jim zákonná úprava stanoví. Legislativně není

upravena možnost ukládat rozpočtové prostředky na termínovaných vkladech, ani není upraveno zúčtování ziskových úroků se státním rozpočtem.

4. Kontrolované OkÚ hospodařily s rozpočtovými prostředky v průměrné roční výši 317 774 000 Kč. Ze zákona č. 425/1990 Sb. vyplývá, že rozpočet OkÚ schvaluje a kontroluje okresní shromáždění a rovněž schvaluje závěrečný účet. Může však zmocnit přednostu OkÚ k provádění rozpočtových změn. Kontrolou bylo zjištěno, že počet prováděných rozpočtových změn u jednotlivých OkÚ se pohybuje od 99 do 444 případů ročně. Dále bylo zjištěno až 159% plnění schválených rozpočtových příjmů a až 161% plnění schválených rozpočtových výdajů, což mj. svědčí i o nízké kvalitě jak schvalovacího procesu, tak schváleného rozpočtu. Na tyto skutečnosti okresní shromáždění nijak nereagovala. Pouze v jednom případě okresní shromáždění omezilo zmocnění přednosty při provádění rozpočtových změn.